

27.11.2018

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 2976/00 01 00/2017, 17.10.2017.

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (292/01.01/2017)

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskuksen lausuntoa luonnoksesta laiksi Ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Pyydettyinä lausuntona Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Luonnonvarakeskus tukee esityksen tavoitetta *”yhtenäistää ja selkeyttää hallinnon rakenteita, tehostaa toimialan kokonaisuohjausta sekä edistää toimintakulttuurin ja tietohallinnon kehittämistä ja elintarvikeketjun toimijoiden näkökulman vahvempaan huomioon ottamista viranomaistoiminnassa”*. Luonnonvarakeskus kokee uudistuksen tukevan toimintojen tehostamista ja selkiyttävän hallinnon sisäisiä asiointiprosesseja keskittämällä toimintoja perustettavaan virastoon. Luonnonvarakeskuksen tilastoviranomaistoinnin osalta tämä tulee konkreettisesti edelleen edistämään rekisterien korkeata käyttöastetta tilastoinnissa sekä rekisteriviranomaisen ja tilastoviranomaisen toimintojen yhteiskehittämistä hallinnonalan tietopalvelussa.

Erityisesti Luonnonvarakeskuksen tilastopalvelut -yksikkö kokee Ruokaviraston tärkeäksi kumppaniksi yhteisen toimijakentän myötä, ja toivoo jatkossa tiivistä yhteistyötä mm. asiakaslähtöisten asiointien ja digitalisoinnin kehittämishankkeissa huomioiden hyvän palvelumuotoilun tiedonantajille ja alan toimijoille.

Luonnonvarakeskus näkee erityisen tärkeäksi hallinnonalan yhteisen arkkitehtuurin ict-palvelutuotannon jatkuvuuden, ja yhtyy lain tavoitteissa esille nostettuun huomioon tietohallinnon palveluiden tuottamisen häiriöttömän jatkumisen tärkeydestä ulkoisille asiakasvirastoille.

Ruokavirasto tulisi tuottamaan tietohallinnon palveluita, mutta laki ei loisi asiakkuusveloitetta, vaan tuotettavista palveluista sovittaisiin asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa. Luonnonvarakeskus pitää esitettyä linjausta hyvänä.

2§ - Tehtävät

Pykälässä määritetään Ruokaviraston tehtävistä ja lisäksi: *Edellä 1 momentin 9 kohdassa säädettyjen tietohallinnon palvelujen lisäksi Ruokavirasto*

27.11.2018

tuottaa muita tietohallinnon palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille.

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin lain perusteluissa myös, että valvonta sekä yksityisiin ja yhteisöihin kohdistuva hallinnollinen päätöksenteko ovat toiminnallisesti erillään tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä. Tämä on Luonnonvarakeskukselle erittäin tärkeitä Ruokaviraston tuottamien it-palveluiden asiakkaana. On tärkeitä huomata, että Ruokaviraston perustamisessa lähtökohtaisesti pyritään tilastotuotannon ja valvonnan eriyttämiseen, mahdollistaen kuitenkin tiedonantajien hallinnonalan digitaalisen asioinnin yhteiskehittämisen yhteentoimivassa tietoarkkitehtuurissa.

Huomioiden tämän kustannustehokkaan ja palveluarkkitehtuurin tavoitteet lain perusteluissa mainitaan että:

Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta perustettavaan virastoon siirtyisi tehtäviä, jotka liittyvät Luonnonvarakeskuksen tilastotoimintaan liittyvien tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. Luonnonvarakeskus on tilastolaissa (280/2004) tarkoitettu tilastoviranomainen, jonka tilastotuotannolle on asetettu mainitussa laissa erityisiä vaatimuksia puolueettomuuden ja objektiivisuuden varmistamiseksi. Keskeisenä periaatteena on tilastosalaisuuden säilyttäminen. Lain mukaan tilastoviranomaisen tilastotarkoituksiin saamia tietoja ei saa luovuttaa käytettäväksi tutkinnassa, valvonnassa, oikeudenkäynnissä, hallinnollisessa päätöksenteossa eikä muussa vastaavassa henkilöä, yritystä, yhteisöä tai säätiötä koskevan asian käsittelyssä. Tilastosalaisuuden toteutuminen perustettavan viraston toiminnassa turvattaisiin organisoimalla tehtävät siten, ettei valvontatehtäviä hoitava henkilöstö käsittele tai pääse käsiksi tilastotarkoituksiin kerättyihin tietoihin. Eriyttämisen vaatimus koskisi paitsi Luonnonvarakeskuksen tilastoja myös muita tilastoja varten kerätyn tiedon käsittelyä. Vaatimus koskisi vain yksinomaan tilastotarkoituksia varten kerättyä tietoa. Tilastoja tuotetaan myös maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään muita tarkoituksia kuten valvontaa varten kerätystä tiedosta, eikä vaatimus luonnollisesti koskisi tällaista tietoa.

Käytännössä tämä on hyvä toteuttaa vastaavasti kuin aiemmin Maanmittauslaitoksen IT-palvelutuotannon osalta: henkilöstö allekirjoittaa tilastoalan salassapitosopimuksen, pääsy tietokantoihin on tarkoin rajattu pääsynhallinnan kautta sekä oikeuksien ylläpitoa seurataan ajantasaisesti.

3§ - Organisaatio

Viraston organisaation järjestämisessä huomioitava "valvonnan säilyminen erillään tieteellisestä riskiarvioinnista, tieteellisestä tutkimuksesta, laboratoriotuotannosta ja eräistä tilastotuotantoon liittyvistä tehtävistä" on Luonnonvarakeskuksen tilastotoiminnan riippumattomuuden kannalta erittäin tärkeää. Esiitetty vaatimus organisaation järjestämisestä vastaa hyvin Euroopan tilastoviranomaistoiminnan Käytännesäätöjen (engl Code of Practise) mukaiseen vaatimukseen hallinnon ja tilastotoimen erillisyydestä, ja mahdollistaa Luonnonvarakeskuksen tilastoyksikölle tietohallinnon palveluiden hankinnan Ruokavirastosta.

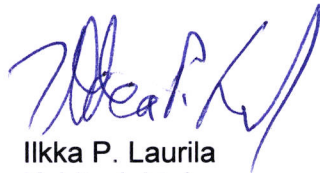
27.11.2018

Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Lakiin Kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta Luonnonvarakeskus ehdottaa lisäystä ”46§ Perittävät maksut”. Kohtaan; ”Luonnonvarakeskuksen Suomen virallisia tilastoja puutarha- ja peltokasvialoista ...” lisättäisiin sana **julkistamia**, tarkentamaan, että perittävät maksut määräytyvät julkisten tilastojen pohjalta. Tilastoviranomaistoiminnasta ei luovuteta julkistamattomia tietoja hallinnonalan päätöksentekoon.

Uusi tekstiehdotus olisi; ”Luonnonvarakeskuksen julkistamia Suomen virallisia tilastoja puutarha- ja peltokasvialoista ...”

Lopuksi Luonnonvarakeskus haluaa kiittää mahdollisuudesta osallistua asiakkaan roolissa Ruokaviraston fuusiovalmisteluun. Olemme kokeneet, että näkökulmamme on huomioitu hyvin niin organisaation valmistelutyössä kuin oheisessa lakiehdotuksessa.

Ilkka P. Laurila
Kehitysjohdaja

Johanna Laiho-Kauranne
Tilastojohtaja